

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Putten, 29 september 2022

Kenmerk: B4610

Betreft: Zienswijze wijziging Waterschapswet en Waterwet voor versterking toepassing profijtbeginself bij watersysteemheffing, ruimte voor nieuwe ontwikkelingen en oplossen van enkele knelpunten.

Geachte heer, mevrouw,

De Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV) is een vereniging die als doel heeft het behartigen van belangen van melkveehouders.

Met de hierboven beschreven wijziging mogen waterschappen investeren in klimaatadaptatie, de energietransitie en circulaire economie. De NMV is daarbij van mening dat waterschappen meer gebruik moeten maken van water om energie op te wekken. Dat is immers, anders dan wind en zon, vaker aanwezig en zorgt voor een lagere belasting van het stroomnet.

Voor de melkveehouderij en landbouw is de beheersing van water van levensbelang en essentieel voor behoud van weidegang. Melkveehouders bieden de samenleving veel grasland dat vele klimaatvoordelen heeft, zoals een goede sponswerking bij extreem natte omstandigheden, en opname van koolstof CO₂.

Interessant is dat volgens wetenschappers van TU Delft blijkt dat juist het gebruik van landbouwgrond voor de minste opwarming van de aarde zorgt. Omzetten van boerenland naar natuur kan de aarde opwarmen volgens een publicatie in Staf.¹

Met het uitschakelen van derogatie (minder graasdierenmest) en daarnaast de extreem hoge energieprijzen komt de beschikbaarheid van voldoende en betaalbaar voedsel in de EU onder grote druk te staan. Als er minder dierlijke mest aangewend kan worden komt er dus minder organische stof in de bodem en dat is slecht voor de bodem.²

Het wordt steeds meer duidelijk dat landbouw, waarbij water van levensbelang is, een groot openbaar belang vertegenwoordigt. Er zijn immers geen passende alternatieven die een groot deel van de samenleving dienen.³

Met de voorgestelde wijzigingen in de belastingen is het niet duidelijk wat de effecten voor de gezinnen van melkveehouders zijn. Boeren betalen niet alleen via de bedrijfsgebouwen en via de grond, maar ook via hun woning en als ingezetenen betalen ze mee aan de waterbelastingen.

De NMV ervaart al jaren dat de waarde van een voorbeeld agrarisch bedrijf zoals de Unie van Waterschappen dat hanteert, met een WOZ-waarde van € 500.000,00 en een oppervlakte van 50 hectare, niet representatief is. Daardoor krijgen bestuurders een verkeerd beeld.

Te meer omdat er grote regionale verschillen in bedrijfsgrootte, maar ook in de verhouding tussen landbouwgrond en natuurgrond kunnen zijn. In de komende jaren kunnen deze verschillen nog veel groter worden als er nog meer natuur bij komt.

¹ <https://stichtingagrifacts.nl/>

² https://twitter.com/JosTeunissen2/status/1573299556523319298?s=20&t=xRP_eKgvJ0FZ3zB4bEZXP

³ <https://www.foodlog.nl/artikel/de-verticale-boerderij-is-dood/>

<https://www.foodlog.nl/gespot/2022-09-09/?fbclid=IwAR2AavAIN3KqWAp1zEK4zdgB-vx-FCn-4SjkmWIV8hU2uffNGp-2-LANiy0>

Zo kan de gepresenteerde tabel nummer 3 op pagina 8 van Memorie van Toelichting inwonersdichtheid versie bandbreedte kostenaandeel ingezetenen naar procent nog steeds voor hoge lasten zorgen in gebieden met relatief weinig inwoners waar onze leden wonen en hun bedrijf hebben.

De NMV pleit voor rekenvoorbeelden van bedrijven etc. per waterschap, zodat er recht gedaan wordt aan de grote regionale verschillen en bestuurders een beter beeld krijgen van het effect van de beoogde wetswijziging.

Het probleem is immers dat *de huidige kostentoedelingsmethode in een aantal gevallen tot ongewenste uitkomsten leidt.* ⁴

Zonder regionale praktijkvoorbeelden kunnen wij en de leden van de Tweede Kamer niet beoordelen of deze wijziging dat huidige probleem oplost.

Deze zorg wordt bevestigd door de opmerking op pagina 25 van de Memorie van Toelichting: *'Per waterschap kunnen deze gevolgen heel verschillend zijn.'*

'Vanuit agrariërs wordt benadrukt dat het zeer gewenst is om de kostentoedeling bij de watersysteemheffing te wijzigen. Met name vanwege de invloed die de waarde van infrastructuur nu heeft op de tarieven voor agrariërs (zie ook paragraaf 3.1.1.).' ⁵ Daarbij worden ook zorgen geuit over het afnemende aantal agrarische hectares in relatie tot de toebedeelde kosten.' Het is belangrijk dat daar een goede oplossing voor komt.

De participatie vond in het verleden plaats, op het moment dat de grote impact van de huidige stikstof-, voedsel- en energiecrisis en de oorlog in Europa nog niet aan de orde waren.

Met de presentatie van het NPLG kunnen er grote verschuivingen plaatsvinden: het vervallen van derogatie kan het profijt verder doen afnemen voor agrariërs, terwijl de inspanningen van peil- en waterbeleid grote veranderingen kunnen ondergaan.

We hebben grote zorgen over Kaderrichtlijn Water projecten die steeds meer bevers aantrekken en die vaker tientallen meters (en diep) in dijken graven. De kosten die hiermee gemoeid zijn bedroegen ca. € 60.000 voor 280 meter dijk. ⁶ Hier koos men voor een innovatieve oplossing in een dijk. Dit zijn onaantvaardbaar hoge kosten die zich breed in het land kunnen verspreiden en alleen in combinatie met piping-maatregelen uitgevoerd mogen worden.

Er is een kans dat er weer een scheve verhouding gaat ontstaan met het groter wordende areaal natuur. Natuur betaalt nauwelijks, terwijl deze percelen per definitie geen schoner water hoeven te leveren. Het gebrek aan organische stof zorgt voor meer uitspoeling en steeds vaker wordt duidelijk dat voorafgaand aan natuurprojecten zwaar vervuild materiaal is toegepast op natuurpercelen.

Iedereen moet meebetalen, ook natuurorganisaties die nu nagenoeg geen bijdragen leveren, want anders vervalt ook de rechtvaardiging van het geborgde belang van de natuurterreinbezitters in het waterschapsbestuur (no representation without taxation).

De (farmaceutische) industrie dient overeenkomstig het voorstel van de Unie van Waterschappen veel meer mee te gaan betalen. Daarbij is het van groot belang dat men zich realiseert dat de inspanningen om medicijnen, hormonen en microplastics te verwijderen uit water aanzienlijk moeilijker en kostbaarder zijn dan die van nutriënten. Van de 509 ton aan medicijnresten lukt het voor 190 ton niet om die te zuiveren, zodat die vervolgens in het oppervlaktewater terecht komen volgens PBL. Het is immers evident dat hun bijdrage aan water in geen verhouding staat tot het effect van de landbouw aan de waterkwaliteit met 190 ton medicijnresten tegen 15 ton gewasbeschermingsresten.

De OESO wenst een heffing op basis van het profijtbeginsel, hetgeen betekent dat de belanghebbende betaalt. In Nederland liggen de belanghebbenden door de hele keten heen en is het belastingsysteem onvoldoende ingericht om organisaties die het meest verdienen in de keten, met veel profijt zoals de farmacie, te belasten.

⁴ P1 MvT

⁵ P28 MvT

⁶ <https://www.bommelerwaardgids.nl/nieuws/algemeen/gaas-moet-bever-weren-uit-maasdijk-hedel/>

In de landbouw is het profijt van onroerende zaken over het algemeen laag, terwijl er wel een groot openbaar belang vertegenwoordigd wordt. In de landbouw ligt het profijt over het algemeen bij anderen in de keten. Degene die belanghebbende is, moet betalen. Die belanghebbenden zijn grotendeels de verwerkers, supermarkten en consumenten. Niet voor niets is via EU een wet oneerlijke handelspraktijken gemaakt. Landbouw heeft immers te maken met bederfelijke producten en daardoor een achterstand in de onderhandelingen in de keten.

De grondgebonden landbouw is van groot belang voor beheer en onderhoud van b en c watergangen en het mooie platteland vangt veel water op ten gunste van bebouwde grond, zodat die veel langer droge voeten kan houden dankzij de landbouw.

WUR doet jaarlijks onderzoek naar inkomens in de landbouw. De NMV verzoekt om de belastingheffing te koppelen aan de inkomensgegevens van WUR.⁷ Via CBS Gecombineerde Opgaven moet er informatie over gewassen beschikbaar zijn. Van gras is in elk geval bekend dat die veel milieuvordelen heeft en gebruikt wordt ten dienste van graasdierhouderij.

Graag ontvangen wij een verslag en uw reactie op deze zienswijze.

Met vriendelijke groet,

Nederlandse Melkveehouders Vakbond

Dhr. H. Bleker (voorzitter)

⁷ <https://www.wur.nl/nl/show/inkomensraming-2021-grote-verschillen-inkomensontwikkeling-plantaardige-en-dierlijke-sectoren.htm#:~:text=Inkomensverbetering%20akkerbouwers,meerjarig%20gemiddelde%20van%202016%2D2020.https://www.wur.nl/nl/onderzoek-resultaten/onderzoeksinstituten/economic-research/over-ons/data-modellen-en-tools/bedrijveninformatienet.htm>